

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Cilt: 13 Sayı: 69 Mart 2020 & Volume: 13 Issue: 69 March 2020
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581
Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2020.4014>

EĞİTİM TARİHİ MÜZESİ GEZİSİNİN TÜRK EĞİTİM TARİHİ DERSİ BAŞARISINA ETKİSİ* AN INVESTIGATION INTO THE EFFECT OF A VISIT TO THE MUSEUM OF EDUCATIONAL HISTORY ON THE SUCCESS OF THE TURKISH EDUCATIONAL HISTORY COURSE

Mustafa KILINÇ**

Ümit ÇELEN***

İlker KÖSTERELİOĞLU****

Öz

Türkiye’de müzecilik sanat eseri özelliği taşıyan değerli eserlerin İstanbul Topkapı Sarayı’nda kutsal emanetler bölümünde muhafaza edilmesinden başlayıp Ahmet Fethi Paşa tarafından kurulan eski silahlar sergilendiği ilk müzeye ve oradan günümüze uzanan bir süreçtir. Ünlü ressam Osman Hamdi Bey’in müze müdürü olarak atandığı 1881 yılından itibaren ülkedeki müzecilik faaliyetleri nicelik ve nitelik olarak artış göstermiştir. Bu dönemden sonra arkeoloji müzeleri zenginleştirilirken arkeoloji müzelerinin dışında; tarih, sanat tarihi ve etnografya müzeleri, müze anıtlar, hatıra müzeleri, müze evleri oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra bazı kuruluş ve meslek örgütleri de kendi alanlarında müzeler meydana getirmişlerdir. Araştırmanın amacı eğitim tarihi müzesine gitmenin eğitim fakültesi öğrencilerinin Türk Eğitim Tarihi dersi başarısı üzerinde olacak etkisini incelemektir. Araştırma ön-test son- test deney ve kontrol gruplu desende planlanmıştır. Araştırma grubu Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde 2018-2019 Öğretim Yılı Bahar Dönemi’nde Türk Eğitim Tarihi Dersini alan öğrencilerden oluşturulmuştur. Türk Eğitim Tarihi Dersi başarısını ölçmek için 25 maddeli çoktan seçmeli bir test geliştirilmiştir. Deney grubunda yer alan 95 ve kontrol grubunda yer alan 85 öğrencinin ön testleri ders saatinde sınıfta uygulanmıştır. Son testler ise bir hafta sonra, kontrol grubuna Amasya Eğitim Tarihi Müzesi’ne girmeden, deney grubuna ise müze ziyareti bitiminde uygulanmıştır. Test puanlarının iç tutarlılık güvenilirliği KR-20=0.64 olarak hesaplanmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda, deney grubunun ders başarısında kontrol grubundan daha fazla artış olduğu bulunmuş ve yapılan müze ziyaretinin öğrencilerin Türk Eğitim Tarihi Dersi başarılarını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Tarihi Müzesi, Türk Eğitim Tarihi Dersi, Müzede Eğitim.

Abstract

Museology in Turkey begins with the period in which the valuable artifacts considered as masterpieces were saved in the feretory part of Topkapı Palace in İstanbul, and also dates back to the the first museum, built by Ahmet Fethi Pasha, where ancient weapons were displayed. Museology activities have snowballed in terms of both quantity and quality since 1881, when renowned artist Osman Hamdi Bey was appointed as the manager of the museum. Following this period, the archeology museums were enriched, while history, art history, ethnography museums, monuments, memory museums, museum houses as well as some institutional and occupational museums were being established. This study has sought to examine the effect of a visit to Amasya Education History Museum upon the success of Turkish History Course. The research was designed with experimental and control groups through pre- and

* Bu araştırma -5-7 Eylül 2019’da (International Learning, Teaching and Educational Research Congress Amasya) Sözlü Bildiri Olarak Sunulan çalışmanın genişletilmiş halidir. SEB-BAP 19-0202’ nolu projesi olarak desteklenmiştir.
** Dr. Öğr. Üyesi, Amasya Üniversitesi, mustafa.kilinc@amasya.edu.tr
*** Dr. Öğr. Üyesi, Amasya Üniversitesi, mustafa.kilinc@amasya.edu.tr
**** Doç. Dr., Amasya Üniversitesi, mustafa.kilinc@amasya.edu.tr

post tests. The students attending the Turkish Educational History Course during the spring term of 2018-2019 academic year in the Faculty of Education in Amasya University were recruited as the participants of this study. A test called as The Achievement Test of Turkish Educational History Course, including 25 multiple-choice items was employed as data collection instrument, and the pre-tests of 95 students in the experimental group, and 85 students in the control group were conducted during the classroom. The final test of the control group was conducted before the visit to the museum, whereas the experimental group was surveyed after the visit. The internal consistency of the test scores was found as KR-20=0.64. Those in the experimental group were more successful in the success of the course than the ones in the control group. The results show that the visit to the museum of educational history impacted the success of the students in the experimental group in a positive way.

Keywords: Education History Museum, Turkish Education History Course, Education in the Museum.

1.GİRİŞ

Müzeler 20.yüzyılın ortalarına kadar; toplama, arşivleme, araştırma, koruma, sergileme, iletişim ve eğitim gibi işlevleri yerine getirirken, sonraki süreçte müzeler; ziyaretçi ile karşılıklı ilişki kurma dayanışma, paylaşma ve iş birliğine önem vermiş, günümüzde ise daha çok birey ve toplumun kültürlenme yoluyla modernleşmesine aracılık etmektedir. Bu bağlamda modern anlamda müze eğitiminde esas vurgu; müze ortamlarından eğitim ve öğrenme süreçlerinde bireyin müze ortamında nasıl öğrenme gerçekleştireceğidir (Yeşilbursa,2019, 396-398,408).

2.Türkiye’de Müzecilik Faaliyetleri

Türkiye’de tarih, kültür, tabiat varlıkları ile ilgili bütün eserlerin korunmasını sağlamak, cami, medrese ve vakıfların dışında kalan anıtların onarımını yapmak, müzelerde korumak, Eski Eserler Genel Müdürlüğü’nün görevleri arasındaydı. Bu müdürlük, 1971 yılına kadar Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı iken 1975 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlanmıştır (Önder,1985,9). Türkiye’de ilk müze Ahmet Fethi Paşa tarafından kurulmuştur. Bu müzede eski silahlar sergilenmiştir. Açılan bu ilk müzeden önce sanat eseri taşıyan değerli eserler İstanbul Topkapı Sarayı’nda kutsal emanetler bölümünde muhafaza edilmiştir. Eski silahların sergilendiği müzeden sonra arkeolojik eserlerin sergilendiği müze ise Ali Paşa’nın sadrazamlığı döneminde Mr. Goold’ un müze müdürlüğüne getirildiği dönemdir. Mr. Goold’ dan sonra müze müdürlüğüne 1876 yılında M.Dethier atanmıştır.1881’de M. Dethier’in ölümü üzerine İlk Türk Müzecisi ressam Osman Hamdi Bey 11 Eylül 1881 tarihinde müze müdürü olarak atanmıştır (Önder, 1985, 8). Türkiye’de Osman Hamdi Bey’le müzecilik faaliyetleri nicelik ve nitelik olarak artış göstermiştir. Bu dönemden sonra arkeoloji müzeleri zenginleştirilirken arkeoloji müzelerinin dışında; tarih, sanat tarihi ve etnografya müzeleri, müze anıtlar, hatıra müzeleri ve müze evler açılmıştır. Bunun yanı sıra bazı kuruluş ve meslek örgütleri de kendi alanlarında müzeler meydana getirmişlerdir. Askeri müze, deniz müzesi, Devlet Demir Yolları Müzesi (Önder, 1985,10) çocuk müzeleri bunlardan sadece birkaçıdır. Bu müzelerin isimleri farklı olsa da hedefler aynıdır. Bu hedeflerin en ön planda olanı ise eğitim kurumu olması münasebetiyle müzelerin eğitim işlevidir (Tarih Vakfı, 2001,68). Son dönemlerde müzenin eğitim işlevi daha belirgin olarak yerine getirilmektedir. Bu bağlamda müzeler derslerin kazanımları doğrultusunda sınıf ortamlarına dönüştürülerek dersler müzede işlenmektedir (URL2). Bu bağlamda müzeler; milletlerin, nostaljisi, arşivi, laboratuvarı, kütüphanesi, anıları kısaca milletlerin geçmişidir. Bunlarla beraber müzeler sadece insan kültürü eserler olmayabilir. Bu noktada; insanlarca değerli görülen bilimsel ve eğitici yanı olan doğadaki tüm varlıklar müzelerle insanlara teşhir edilmektedir (Gerçek, 1999, IX, X,11). Bu doğrultuda Osmanlı Devleti zamanında toplanan her türlü koleksiyon Türkiye’deki müzeciliğin temelini oluştururken Aya İrini anıtında oluşturulan mermer taş koleksiyonu da Türk müzeciliğinin ilk basamağıdır (Gerçek, 1999, 79, 81). Cumhuriyet Döneminde Türkiye’deki müzecilik faaliyetleri

yeniden yapılandırılmıştır. Bu dönemdeki uygulamalardan 5 Kasım 1922 tarihli müzelerle ilgili talimnamede Türkiye’de özellikle 2017 yılında uygulamaya konan her ilde genelde ilin en eski açılan okulu bünyesinde bir eğitim müzesi uygulaması gibi bu dönemde de dönemin eğitim kurumlarından sultani mektebi, idadi mektebi ve erkek öğretmen okullarında birer mektep müzeleri oluşturulması istenmiş bu genelgede belirtilen istekler ilerleyen farklı zaman dilimlerinde de tekrarlanmıştır (Gerçek, 1999, 143, 144). Araştırmanın konusu olan eğitim tarihi müzeleri ise ilk defa 1998 yılında İstanbul’da açılarak,¹müzedeki koleksiyonlar halka teşhir edilmiştir URL1. Bu eğitim tarihi müzesi sadece sanat değeri olan eserleri sergilemek amacıyla kurulmamış aynı zamanda; Cumhuriyetin temel ilke ve değerlerinin daha iyi anlaşılmasını sağlamak için de kurulmuştur.

1. Müzede Eğitim ve Türk Eğitim Tarihi Müzeleri

Eğitim tarihi müzeleri referanslı ilk çalışmalardan olan bu araştırmanın konusu Türk Eğitim Tarihi Dersi’nde, Eğitim Müzelerini ziyaret ederek bu ziyaretin ders başarısına etkisinin incelenmesidir. Dünya eğitim sisteminde müzede eğitime önem verilmektedir. Çünkü müzeler toplum kimliğinin oluşmasında önemli bir unsurdur. Bu bağlamda Türk Eğitim Tarihi Dersi’nde anlatılan içeriğin somutlaştırılmasında eğitim gezisi olarak eğitim tarihi müzelerine yapılan ziyaretin etkili olacağı düşünülmektedir (Şar, Sağkol, 2013, 84). Müze ziyaretlerinde öğrenmenin kalıcılığı arttığı bilimsel sonuçlarla ortaya konulmuştur. Bu noktada müze eğitimi ilk defa 1793 yılında Paris’teki Louvre’da açılan sergiyle mümkün olmuştur (Özmen, 2018, 301) Amerika ‘da 1845’te kurula Ontario Eyalet Eğitim Dairesi’nin eğitim müzesi ilk eğitim müzesi özelliğini taşımaktadır. Türkiye’de müzeciliğin oluşumu kutsal emanetlerin Osmanlı Sarayı’na taşınmasıyla başlamakla beraber (MEB, 2018,12) etkin şekilde müzecilik faaliyetleri ilk Türk müzeci unvanına sahip Osman Hamdi Bey’in 11 Eylül 1881 tarihinde müze müdürü olmasıyla başlamıştır denilebilir (Tataroğlu, 2018, 177). Müze; sanat ve bilim eserlerinin veya sanat ve bilime yarayan nesnelere saklandığı, halka gösterilmek için sergilendiği yer veya yapı olarak tanımlanabilir (TDK, Güncel Türkçe Sözlük). Müze insana ve yaşadığı çevreye dair malzemelerle araştırma yapan, toplayan, koruyan, bilgi paylaşan ve eğitim ve diğer amaçlarla sergileyen bir kurumdur. Türk Eğitim Tarihi Dersinde müze ziyaretinin derse olan ilgiyi artıracak gibi müzelerinde tanınmasında yardımcı olacağı düşünülebilir. Ayrıca müzelere dayalı eğitim ve öğretim faaliyetleri diğer sınıf içi eğitim öğretim faaliyetlerine göre daha kalıcı öğrenmeler sağlayacağı iddia edilebilir. Müze eğitimi ile ilgili yapılan çalışmalar genelde arkeoloji müzelerini referans almıştır (Ata, 2002, 3, 5, 8, 66). Eğitim tarihi müzelerini referans alan çalışmalara henüz rastlanmamaktadır.

Müzede eğitimle ilgili daha önce yapılan çalışmalarda; müzede çeşitli öğretim yöntemleriyle işlenen konularda sınıf başarısında geleneksel sınıf ortamında işlenen konulara göre daha yüksek olduğu görülmüştür (Epik, 2004,120). Yapılan diğer iki çalışmada ise sanat tarihi dersinde müze ortamından yararlanmanın öğrenmenin kalıcılığını artırdığı görülmüştür (Karakuş, 2016, 205; Ekengin, 2011, 117) Yine farklı bir çalışmada müzede eğitim öğretim uygulaması sosyal bilgiler dersi başarısını olumlu yönde etkilemiştir (Filiz, 2010, 94). Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı isimli araştırma da ise İstanbul’da tarih boyunca yaşamış farklı uygarlıkların giyim

¹1998 yılında kurulan Cumhuriyet Eğitim Müzesi; Cumhuriyetimizin 75. Yılı kutlamaları çerçevesinde; Türk Eğitim Tarihi’nde, özellikle Cumhuriyet Dönemi’nde eğitimimizde kaydedilen gelişmeleri ve kullanılan ders araç, gereç ve malzemeleriyle belge ve eşyalarını gösterebilmek, Cumhuriyetimizin Temel İlke ve Değerlerinin daha iyi anlaşılmasına, kıymet ve öneminin bilinmesine katkı sağlaması için; Sultanahmet Endüstri meslek Lisesi’nin bahçesindeki Tarihi Kılıçhane Binasında kurulmuştur. Müze hizmet verdiği bina olarak da önem taşımaktadır; bina, Tarihi Kılıçhane Binası olup; İstanbul Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedildikten bir yıl sonra 1454 yılında inşa edilmiştir. Tarihi Kılıçhane’ de Osmanlı İmparatorluğu’nun Yeniçeri Ordusu’nun kılıçları yapılmıştır. Bu bina aynı zamanda kılıç yapımının öğretildiği bir teknik okuldur. Tarihi Kılıçhane Binası Osmanlı Mimarisi açısından da önem taşımaktadır. Binada geniş mekân elde etmek için dört kubbe ortada bir sütun taşıyıcıya bindirilerek geniş bir mekân elde edilmiştir. Bina bu özelliğiyle de İstanbul’daki tek yapıdır. Yine bina sur içinde ayakta kalan ve halen hizmet vermeye devam eden Osmanlı eserleri içerisinde tek yapı olma özelliği taşımaktadır. Cumhuriyet Eğitim Müzesi’nin içerisinde hizmet vermekte olduğu Tarihi Kılıçhane Binası 556 yıllık tarihi sürecinde değişik amaçlar için de kullanılmıştır (URL1).¹ 1998 yılında kurulan Cumhuriyet Eğitim Müzesi; Sultanahmet Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nin bahçesindeki Tarihi Kılıçhane Binasında faaliyetine devam ederken yeniden düzenlenerek İstanbul Cumhuriyet Eğitim Tarihi Müzesiolarak tekrar hizmete açıldı (URL3).

tarzları ve farklı işlevlerinin beşinci sınıf öğrencilerinin öğrenmesine etkisinin incelenmiştir. Bu çalışmada da müze ziyaretlerinin öğrenmeye olumlu yönde etki sunduğu ortaya konulmuştur (Önder, Abacı, Kamaraj, 2009, 103).

Yapılan bu çalışmada çalışmanın ana unsurlarından biri Türk Eğitim Tarihi dersidir. Bu ders Türk eğitim sisteminde eğitim fakültelerinin bütün bölümlerinde okutulan iki saatlik teorik bir derstir. Türk eğitim tarihi insan yetiştirme uygulamaları olduğu için, geçmişteki uygulamalar öğrenilmezse günümüzde sağlıklı eğitim uygulamaları mümkün olamaz. Bu bağlamda Türk eğitim tarihini en iyi öğreten kaynaklardan bazıları; yazılı ve sözlü bilgiler ve ders araç gereçleridir. Bu kaynaklar arasında devlet arşivleri, eğitim müzeleri önemli bir yere sahiptir (Akyüz, 2019, 4). Araştırmanın bir diğer unsuru ise eğitim tarihi müzeleridir. Dünyadaki gelişmelere paralel olarak MEB, 2017 yılında gençlerin öğrenen estetik ve sanat anlayışında zenginlik oluşturan milli, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, günümüz ile geçmiş arasında nesnelere aracılığıyla bağlantı kurarak geçmişin eğitim alanlarını öğrenen bireyler olarak yetişmesi amacıyla ülkenin her ilinde bir eğitim tarihi müze açılmasını planlamıştır (MEB, 2018, 11). Türkiye’de 2018 yılından itibaren 81 ilde eğitim tarihi müzeleri açılmıştır. Başlangıçta müzedeki eğitim objeleri yetersiz olsa da zamanla her ildeki müzelerin eski eğitim objeleri bakımından zenginleşeceğinden hiç şüphe yoktur. Örneğin araştırmanın gerçekleştirildiği Amasya Eğitim Tarihi Müzesi 158 obje ile ziyaretçilerini karşılamaktadır. Bu objeler arasında geçmiş yıllara ait; öğrenci diplomaları, karneler, ders kitapları, radyo, piyano, öğrenci önlükleri, dikiş makinası, fotoğraf makinası, eğitim raporları, okul fotoğrafları, öğrenci tasdiknameleri ve ödül kağıtları, öğrenci sıraları ve fen ve tarih derslerine ait haritalar yer almıştır.

3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Türk Eğitim Tarihi dersinde gerçekleştirilecek eğitim tarihi müzesi ziyaretinin öğrencilerin ders başarısı üzerindeki etkisinin belirlenmesidir.

4. Araştırmanın Önemi

Öğrencilerin dersin içeriğiyle ilgili somut belgeleri yerinde görerek öğrenmenin kalıcılığını artırılmasını ortaya koyarken bu ders bağlamında bugün ve geçmişi arasında köprü kurması hedeflenmiştir. Ayrıca, bu araştırma, müfredat geliştirme çalışmalarına ve Türk Eğitim Tarihi eğitiminin daha etkin gerçekleştirilmesine olumlu katkılar yapma amacı taşımaktadır. Bu müze ziyaretiyle aynı zamanda disiplinler arası (tarih, coğrafya, güzel sanatlar ve fen bilimleri vs.) öğrenmenin de gerçekleşmesi hedeflenmektedir.

5. YÖNTEM

Bu araştırma ön test- son test, deney ve kontrol gruplu yarı deneysel modelde kurgulanmıştır. Araştırmada çalışma grubu Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören ve 2018-2019 bahar yarıyılında eğitim tarihi dersini alan sınıf öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği ve okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencileri olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin başarılarını belirlemek için kullanılacak başarı testinin geliştirilmesinde test geliştirme temel ilkeleri takip edilmiştir. Testin deneme uygulaması bir önceki yıl eğitim tarihi dersini alan öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Müze gezisinin ders başarısını ne düzeyde etkilediğini belirlemek için her sınıf ikiye bölünmüş, son testler deney grubuna müze ziyareti sonrasında, kontrol grubuna ise müzeye girmeden uygulanmıştır. Puanların karşılaştırılmasında ilişkili ve ilişkisiz t testine başvurulmuş ve test öncesinde verilerin ilgili varsayımları karşılayıp karşılamadığı kontrol edilmiştir.

6. BULGULAR

Uygulamanın yapıldığı tarihte devamsız olan ayrıca ön test ve son testleri eşlenemeyen öğrenciler dışarıda tutulduğunda 95’i deney, 85’i kontrol grubunda olmak üzere toplam 180 öğrenci araştırmaya dahil olmuştur. Test puanlarının iç tutarlılık güvenilirliği KR-20=0.64 olarak

bulunmuştur.

Tablo 1’de de görülebileceği gibi, deney ve kontrol grubunun ön test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmazken ($t=0.38$, $p>0.05$); son test puanlarında deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur ($t=3.52$, $p<0.01$). Kontrol grubunun ön test puanları ile son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmazken ($t=-1.80$, $p>0.05$) deney grubunda son test puanları ortalama 8.67 puan artmıştır ($t=-6.66$, $p<0.001$). Ayrıca deney ve kontrol grubunun ön test ve son test puanları arasındaki farklar ilişkisiz t testi ile karşılaştırılmasına ilişkin bulgular Tablo 2’de sunulmuştur. Deney grubundaki ortalama artışın (8.67) kontrol grubundakinden (2.54) daha yüksek olduğu görülmüştür ($t=3.20$, $p<0.01$).

Tablo 1: Deney ve Kontrol Grubunun Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Grup	n	Ön Test		Son Test		t	p
		$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
Deney	95	52.04	10.89	60.72	13.00	-6.658	0.000
Kontrol	85	51.34	13.77	53.88	13.03	-1.798	0.076
Toplam	180	51.71	12.31	57.49	13.42	-5.880	0.000
t, p		t=0.376, p=0.708		t=3.516, p=0.001			

Tablo 2: Deney ve Kontrol Grubunun Fark Puanları Ortalamalarının Karşılaştırılması

Grup	n	$\bar{x}$	S	t	p
Deney	95	8.67	12.70	3.195	0.002
Kontrol	85	2.54	13.03		
Toplam	180				

7. TARTIŞMA

Bu bulgulardan hareketle yapılan müze ziyaretinin öğrencilerin Türk Eğitim Tarihi Dersi başarılarını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca gezi sonrası öğrencilerle yapılan görüşmede gezinin olumlu sonuçlar verdiği görülmüştür. Bu bağlamda Türk eğitim tarihi ders niteliğinin müze ziyareti sayesinde arttığı görülmüştür. Bu bulgu, müze ziyaretinin etkisinin araştırıldığı diğer çalışmaların sonuçlarıyla uyumludur (Epik, 2004; Ekengin, 2011; Filiz, 2010; Karakuş, 2016; Önder, Abacıve Kamaraj, 2009).

Eğitim tarihi müze gezisi, Türk Eğitim Tarihi dersine olan ilgiyi artırmış ve Amasya Eğitim Tarihi Müzesi’nin de il çapında tanınip ilgi görmesine yardımcı olmuştur. Bununla beraber müzede eğitim ve öğretim diğer geleneksel sınıf içi eğitime göre daha kalıcı olduğu geziye katılan öğrenciler tarafından ifade edilmiştir. Türk Eğitim Tarihi dersinin eğitiminde; müze eğitimi alanında pedagojik teori ve uygulanabilecek pratik uygulamalar şimdilik çok yeterli değildir. Adı geçen dersin kazanımlarını sağlamada, eğitimindeki bu eksikliğin giderilmesinde, müzede bulunan kendi kültürümüze ait kaynaklar ve örneklerin kullanımı Türk Eğitim Tarihi dersinin öğretilmesinde oldukça önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca müze ziyareti, sınıf ortamında farkına varılamayan öğrencilerin ilgi, yetenek ve becerilerinin de açığa çıkarılmasını sağlamıştır. Öğrenciler ziyaret sırasında güzel vakit geçirmekle beraber dersin kazanımlarını sınıf ortamı dersine göre daha etkili ve görsel şekilde edinmişlerdir. Ayrıca müze ziyaretiyle öğrencilerde müze bilincinin arttığı dersin öğretim üyesi tarafından gözlemlenmiştir (URL4).

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilerin Eğitim Tarihi Müzesi'ne gerçekleştirdikleri ziyaret, Türk Eğitim Tarihi dersi başarılarında kontrol grubuna oranla istatistiksel olarak anlamlı bir artış sağlamıştır. Bunun yanı sıra, öğrenciler müze ziyareti sırasında bir taraftan eğlenerek güzel vakit geçirirken diğer taraftan Türk Eğitim Tarihi Dersi içerik ve kazanımlarını elde etmişlerdir. Müze gezisinde Öğrencilerin ders içeriklerini daha da somutlaştırarak öğrenmeleri öğrenme kalıcılığını da artırdığı düşünülebilir. Ayrıca Müze ziyaretiyle öğrenciler ders hedeflerini edinerek maddi ve manevi kültürel değerlerin farkına varmışlardır. Müze ziyareti esnasında; geçmiş yıllara ait ders kitapları, eğitim materyalleri, tarihi doküman, yayın, kitap, dergi, rehber, broşür, katalog ve fotoğraflar Türk eğitim tarihi dersi başarısına etki yapmıştır. Bu süreçte öğrencilerin bugün ve geçmişi arasında nesnelere ile bağlantı kurarak geçmişini daha iyi öğrenmişlerdir. Bunlarla birlikte müze gezisiyle öğrencilerin gözlem, hayal gücü, mantık ve beğeni duygularının bir nebze geliştiği görülmüştür. Ayrıca sınıf ortamında derse katılmayan bazı öğrencilerin müze gezisi esnasında sorular sorarak derse katıldıkları gözlenmiştir. Bazı öğrencilerde Türk eğitim tarihi dersinin 14 haftalık sürecindeki içerikler arasındaki bağlantıyı müze ziyareti sayesinde daha iyi kavradıklarını ifade etmiştir. Bunun nedeni müzede Osmanlı Devleti dönemi eğitim objeleri (sultanilere ait belgeler, ödül ve tasdikname gibi belgeler), Cumhuriyet Dönemi (millet mektepleri, eğitim raporları, öğrenci önlükleri gibi) farklı dönemlere ait eğitim objelerinin varlığıdır.

Eğitim Tarihi Müze Gezisinin Başarıyı Etkilediği Tezinden Hareketle; Türk Eğitim Tarihi Dersini alan öğrenciler en az bir kere eğitim tarihi müzelerine ziyaret gerçekleştirmeleri önerilebilir. Ayrıca eğitim tarihi müzeleri ziyaret öncesi eğitim tarihi müzeleri ile ilgili sanal müze imkânı varsa bunun gezi öncesi gerçekleştirilmesi Türk eğitim tarihi dersinde öğrenci başarısını artıracakları düşünülmektedir. Bu minvalde ülke geneli Türk eğitim tarihi dersini de öğrenci başarılarının artırılması için eğitim fakültesi kurumlarıyla il eğitim tarihi müzeleri arasındaki iş birliği artırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akyüz, Y. (2019). *Türk Eğitim Tarihi M.Ö.1000-M.S.2019*. 31.Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Ata, B. (2002). *Müzelerle ve Tarihi Mekanlarla Tarih Öğretimi: Tarih Öğretmenlerinin Müze Eğitimine İlişkin Görüşleri*. (Yayımlanmamış doktora tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ekengin, Ç. (2011). *İlköğretim 6.Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Müze Kaynaklı İşbirliğine Dayalı Öğretim Yönteminin Öğrenci Kazanımlarına Etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Epik, C. (2004). *Müzelerin Lise Öğrencilerinin Tarih Dersi Başarıları ve Hatırda Tutma Becerileri Üzerindeki Etkileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Filiz, N. (2010). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Kullanımı*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gerçek, F. (1999) *Türk Müzeciliği*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Karakuş, E. (2016). *Güzel Sanatlar Fakültesi Öğrencilerinin Bilgi ve Becerilerinin Müze Eğitimi Yoluyla Geliştirilmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- MEB (2018). *İl Eğitim Tarihi Müzeleri Albümü*. <https://ogm.meb.gov.tr/www/il-egitim-tarihi-muzeleri-albümü-hazirlandi/icerik/741>
- Önder, A. ve Abacı, O., Kamaraj, I. (2009). Müzelerin Eğitim Amaçlı Kullanımı Projesi; İstanbul Arkeoloji Müzesindeki Marmara Örneği. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(25), 103-117.
- Önder, M. (1985). *Türkiye Müzeleri ve Müzelerdeki Şaheserlerden Örnekler*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara: Doğu Matbaacılık.
- Özmen, S., S. (2018). Müze Eğitiminin Gelişimi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi Humanitas*, 6(11)301-324.
- Şar, E. ve Sağkol, T. (2013). Eğitim Fakültelerinde Müze Eğitimi Dersi Gerekliliği Üzerine. *İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, (20)83-90.
- Tataroğlu, E. (2018). Osman Hamdi Bey:19.Yüzyılın Türk Müzecisi, Devlet Adamı, Ressamı, Sanat Eğitici, Arkeoloğu. *Milli Eğitim Dergisi*, Cilt 48, Sayı 221, 175-185.
- Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı (2001). Kent Toplum, Müze Deneyimler- Katkılar. Editör: Burçak Madran, *Toplumsal Tarih Müzesi Kuruluş Sorunları Sempozyumu 27/30 Haziran 1993*, İstanbul: Numune Matbaacılık.
- Yeşilbursa, C. C. (2019). Türkiye'de Geçmişten Günümüze Müzecilik ve Müze Eğitimi. *Türk Eğitim Tarihi*, Editörler; Kılınç Mustafa, Keçeci Kurt Songül, Ankara: Pegem Akademi
- (URL1) http://cumhuriyetegitimmuzesi.meb.k12.tr/meb_ays_dosyalar/34/10/970326/icerikler/muzemizin-tarihcesi_1608790.html?CHK=7c2696314103b72eed5b57f2f55
- (URL2) <http://www.hurriyet.com.tr/egitim/90-yillik-sirada-ders-muzeler-sinif-oldu-41361563>
- (URL3) <http://istanbul.meb.gov.tr/www/cumhuriyet-egitim-tarihi-muzesi-acilis-toreni/icerik/1546>
- (URL4) <http://www.yesilirmakgazetesi.com/haber/31181/amasya-egitim-tarihi-muzesine-gezi.html>